

BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI (BAKA)

AVRUPA BİRLİĞİ FONLARI

Sinan MESUTER
Temmuz 2011

SUNUM PLANI

I. KATILIM ÖNCESİ MALİ YARDIM ARACI

II. AVRUPA TOPLULUĞU HİBE PROGRAMLARI

III. 7.ÇERÇEVE PROGRAMI

IV. IPARD

V. TURSEFF

KATILIM ÖNCESİ MALİ YARDIM ARACI (IPA)

- Türkiye 2001 yılından beri Türk Mali Aracı kapsamında AB'den katılım öncesi destek almaktadır. Fonlar her yıl ulusal programlar kapsamında **yıllık bazda** programlanmaktadır.
- 2007 itibariyle Türkiye için bu katılım öncesi Mali Araç katılım öncesi hem aday hem de potansiyel aday ülkeler için destek sağlayan **Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA)** ile değiştirildi.

IPA'NIN GETİRDİKLERİ

- IPA 5 bölüm halinde yapılandırılmıştır ve Türkiye'ye Türk Mali Aracı kapsamında olduğu gibi katılım öncesi destek sağlamaya devam edecektir.
- Yenilik ise yapısal fonlarla aynı prensiplerle yönetilen **çevre, ulaştırma, bölgesel rekabet, insan kaynakları kalkınması ve kırsal kalkınma** konularında katılım öncesi mali desteğin getirilmiş olmasıdır. IPA kapsamında Türkiye IPA tarafından kısmen finanse edilen Topluluk Programlarından faydalanmaya devam edecektir.

AB MALİ DESTEĞİ/KİMLER BAŞVURABİLİR?

- Devlet kurumların yanı sıra ayrıca üniversitelere, medya örgütlerine, sivil toplum ve ticari çıkar gruplarına açık programlar da bulunmaktadır. İlgili duyulan mali destek türü için geçerli olan uygunluk kriterini öğrenmek için **proje bilgisine bakılması** önerilmektedir.
- Sadece yayınlanmış **bir ihale/teklif çağrısına bağlı kalınarak** yapılan AB mali desteği başvuruları değerlendirilmeye alınır.

AB FONLARINDA BİLEŞENLER/AKTÖRLER

1. Kurumsal Kapasitenin Gelişimi
Merkezi Finans ve İhale Birimi (CFCU)
2. Bölgesel ve Sınır Ötesi İşbirliği
Merkezi Finans ve İhale Birimi (CFCU)
3. Bölgesel Kalkınma
Çevre ve Şehircilik, Ulaştırma, Bilim, Sanayi ve
Teknoloji Bakanlıkları
4. İnsan Kaynaklarının Gelişimi
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
5. Kırsal Kalkınma
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

AB HİBE PROGRAMLARI

7.Çerçeve Programı (2007-2013):

AB Çerçeve Programları (ÇP), AB'nin neredeyse tüm disiplinlerini içine alan araştırma ve teknoloji geliştirme faaliyetlerini desteklediği temel mali araç niteliğini taşımaktadır. 53,2 milyar avro bütçeli 7. ÇP'nin ulusal koordinasyonu TÜBİTAK tarafından yapılmaktadır. (www.fp7.org.tr)

AB HİBE PROGRAMLARI

Rekabetçilik ve Yenilikçilik Çerçeve Programı (2007-2013):

Avrupa Komisyonu Girişimcilik ve Sanayi Genel Müdürlüğü tarafından açıklanan ve **3.6 milyar avro'luk** bütçeye sahip program; işletmelerin, özellikle KOBİ'lerin rekabet kapasitesini geliştirmeyi ve eko-yenilik de dahil olmak üzere yeniliğin (inovasyonun) desteklenmesini amaçlamaktadır. Bu amaçlara üç özel program aracılığıyla ulaşılması hedeflenmektedir

1) Girişimcilik ve Yenilik Özel Programı (Entrepreneurship and Innovation Programme)

2.17 milyar avro bütçeye sahip bu alt bileşen Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

www.sanayi.gov.tr, www.kosgeb.gov.tr

AB HİBE PROGRAMLARI

2) Bilgi ve İletişim Teknolojileri Politikaları Destek Programı

728 milyon avro bütçeye sahip bu alt bileşen Kalkınma Bakanlığı- Bilgi Toplumu Dairesi tarafından yürütülmektedir.

www.dpt.gov.tr

3) Avrupa Akıllı Enerji ve Teknoloji Programı (IEE)

Intelligent Energy Europe Programme 727 milyon avro bütçeye sahip bu alt bileşen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yürütülecektir.

www.enerji.gov.tr

TOPLULUK PROGRAMLARI

7. Çerçeve Program:

KOBİ Yararına Araştırmalar

- AB bünyesinde faaliyet gösteren yaklaşık 25 milyon KOBİ, 100 milyon kişiye istihdam sağlamakta ve Avrupa Gayri Safi Milli Hasılasının 2/3'ünü yaratmaktadır. Bunun yanında yenilikçi ve esnek yapıları ile KOBİ'ler yeni teknolojilerin yaratılması ve özümsemesine de büyük katkıda bulunmaktadır.
- Bütün bu sebeplerden dolayı KOBİ'ler AB için özel öneme sahiptirler ve AB esnek ve yenilikçi yapılarını koruyabilmeleri ve bunu rekabet unsuru olarak kullanabilmeleri için KOBİ'leri desteklemektedir.

BÜTÜN KOBİ'LER KATILABİLİR Mİ?

Aşağıdaki koşulları sağlayan tüm KOBİ'ler 7.ÇP projelerine katılabilirler:

İşletme Ölçeği	En Fazla Çalışan	Yıllık Net Satış Hasılatı	Yıllık Bilanço (Balance)	Bağımsızlık
Orta işletme	< 250	≤ 50 milyon Avro	≤ 43 milyon Avro	Başka firma hissesi %25'i geçmeyecek
Küçük İşletme	< 50	≤ 10 milyon Avro	≤ 10 milyon Avro	Başka firma hissesi %25'i geçmeyecek
Mikro İşletme	< 10	≤ 2 milyon Avro	≤ 2 milyon Avro	Başka firma hissesi %25'i geçmeyecek

KOBİ'LERİN 7. ÇERÇEVE PROGRAMLARI'NDAN FAYDALANMA YOLLARI

- 7.ÇP'nin KOBİ'ler için önemli bir özelliği Dünya Ticaret Örgütü'nün izin verdiği en yüksek hibe destek oranlarınının KOBİ'ler tarafından kullanılabilmesidir.
- Büyük sanayi kuruluşları 7.ÇP'de Ar-Ge harcamalarının **%50'sini** talep edebilirken, KOBİ'ler **%75'ini** ve toplam harcamalarında **%80'i** aşkın oranlarda finanse edebilmektedirler.

7. ÇERÇEVE PROGRAMLARI'NIN KOBİLERE SUNDUĞU FIRSATLAR

- Yeni teknolojiler geliştirme
- Kilit oyuncularla ve müşterilerle Ar-Ge işbirliği
- Yeni pazarlara erişim
- Araştırmanın mali açıdan desteklenmesi
- Rekabetin dışında kalmamak

7. ÇERÇEVE PROGRAMLARI'NIN KOBİLERE SUNDUĞU FIRSATLAR

İşbirliği Özel Programı (32,3 milyar avro):

- Bu program özellikle yüksek Ar-Ge potansiyeline sahip, kendi Ar-Ge'sini kendi yapan KOBİ'ler için çok büyük fırsatlar sunmaktadır. Bu özel programda, 10 tematik alan altında konu güdümlü olarak gerçekleştirilen, ana hatları AB Komisyonu tarafından belirlenmiş olan **araştırma projeleri** desteklenmektedir.
- Komisyon bu başlık altında dağıtılacak hibelerin belli bir bölümünün, projelerde ortak olunması yolu ile KOBİ'lere ayrılması öngörülmektedir. Bu oluşturulacak konsorsiyumlar içerisinde KOBİ oranı ve aldıkları hibe miktarları yüksek olan ortaklıkların daha olumlu değerlendirilmesine yol açacaktır. Bu sebeple ortaklıklar kurulurken **KOBİ'lerin konsorsiyumlara katılımına** daha sıcak bakılmaktadır.

7. ÇERÇEVE PROGRAMLARI'NIN KOBİLERE SUNDUĞU FIRSATLAR

Kişiyi Destekleme Özel Programı (4,7 milyar avro):

- Bütçesi 4.7 milyar avro olan bu başlık altında araştırmacıların **mesleki gelişimi ve hareket imkanlarının artırılması** amacını taşıyan çağrılar açılmaktadır.
- Kişiyi destekleme özel programı altında “**Üniversite-Sanayi Ortaklığı**” çağrıları KOBİ'leri özellikle ilgilendirmektedir. Bu başlık altında KOBİ'ler deneyimli araştırmacıları kısa ve orta vadede istihdam etme imkanı bulabileceklerdir. KOBİ'ler Ar-Ge için gerekli olan kalifiye araştırmacıları bu vesile ile temin edebilirler.

7. ÇERÇEVE PROGRAMLARI'NIN KOBİLERE SUNDUĞU FIRSATLAR

Kapasiteler Özel Programı (4,2 milyar avro):

- 4.2 milyar avro bütçeye sahip “Kapasiteler özel programı” **Ar-Ge için gerekli olan altyapıları desteklemek** amacını taşımaktadır.
- Bu başlık 7 alt başlıktan oluşmaktadır. Bunlar arasında “KOBİ’ler yararına araştırma” ismini taşıyan bu başlık **1.336 milyar avro** bütçeye sahiptir.

IPARD

IPARD, Avrupa Birliği'nin (AB), 2007–2013 yılları arasında uygulayacağı Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı'nın (IPA) **kırsal kalkınma** bileşenidir.

IPARD programından Türkiye'de **Tarım ve Köyişleri Bakanlığı** sorumludur. Bakanlığın hazırlamış olduğu program 19 Aralık 2007'de Brüksel'de Avrupa Komisyonu Kırsal Kalkınma Komitesi tarafından kabul edilmiştir.

IPARD kapsamında üretici ve işletmelere **hibe destekleri 28 Temmuz 2010** itibariyle açılmıştır.

IPARD

- IPARD Programı kapsamında belirlenen illerdeki **süt, kırmızı et, tavuk eti, su ürünleri ve meyve sebze** sektöründeki işletmelere ve üreticilere hibe desteği sağlanacaktır.
- Programın yürütülmesi amacıyla Türkiye'de Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu **(TKDK)** kurulmuştur.
- IPARD Hibe destekleri 2010-2011 itibariyle proje teklif çağrılarına çıkacak, belirtilen illerde uygun şartlarda üretici ve işletmelerin (KOBİ, tarım şirketleri, kooperatifler) projelerine **%65'e varan hibe destekleri** sağlanacaktır.
- IPARD Programı süresince **874 milyon avro'su** AB hibe desteği, **291 milyon avro'su** ulusal destek olmak üzere toplam **1 milyar 165 milyon avro** destek sağlanacaktır.

KİMLER BAŞVURABİLİR?

IPARD'a öncelikli ilde faaliyette bulunan **tarımsal işletme** (özel veya tüzel kişi) başvurabilecektir. Bu işletmelerin,

- 250'den az çalışanı ve yıllık cirosu 25 milyon TL'nin altında olması
  - Ulusal Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) Kayıtlı
  - Hayvan Kayıt Sistemine Kayıtlı
  - Ulusal Vergi Sistemi'ne Kayıtlı (Vergi Levhası)
  - 65 yaşından küçük olması
  - Mesleki yeterlilik: Üniversite diploması veya 3 yıl mesleki hizmet kaydı
  - Vergi ve SGK borcu bulunmaması,
- gerekmektedir.

IPARD HANGİ İLLERDE GEÇERLİDİR?

(2010 yılı için)

Afyonkarahisar, Amasya, Balıkesir, Çorum, Diyarbakır, Erzurum, Hatay, **Isparta**, Kahramanmaraş, Kars, Konya, Malatya, Ordu, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Tokat, Trabzon, Van, Yozgat

HANGİ GİDERLER DESTEKLENMEKTEDİR

- Hibe konusuyla ilgili her türlü **makine ekipman ve alt yapı yatırımları**
- **Yapı iyileştirme**, geliştirme ve modernizasyon / Taşınmaz malların yapımı ve iyileştirilmesi (devralma hariç)
- Bilgisayar yazılımı da dahil olmak üzere **yeni makinelerin alımı** ya da leasing yolu ile alınması
- Mimarlık, mühendislik ve diğer **danışmanlık bütçeleri** ile fizibilite çalışmaları
- **İş planı hazırlığı** / Lisans ve patent haklarının devralınmasına yönelik masraflar

DESTEKLENECEK ÖNCELİKLİ SEKTÖRLER NELERDİR ?

Hibe Programından faydalanılması amacıyla aşağıdaki **4 öncelikli sektör** belirlenmiştir:

- Süt ve Süt Ürünleri Sektörü
- Et ve Et Ürünleri Sektörü
- Su Ürünleri Sektörü
- Meyve-Sebze Sektörü

TURSEFF KREDİSİ

(Türkiye Sürdürülebilir Enerji Finansman Programı)

- TURSEFF, **enerji verimlilik ya da yenilenebilir enerji projelerine** yatırım yapmak isteyen endüstriyel firmalar, ticari girişimciler ve özel konut sahiplerine yönelik **kredi fırsatıdır**.
- Kredi, EBRD tarafından geliştirilmiş olup krediler **ortak bankalar yoluyla** dağıtılır.(AB Komisyonu yetkili organı)
- Başvuru sahibinin özelliğine göre, kredi alan taraflar TURSEFF altında kapsamlı enerji verimlilik özelliklerini içeren projelerin uygulanmasında **5 milyon ABD dolarına kadar** finansman için uygun görülebilirler.

TURSEFF KREDİSİ

- Diğer proje parçaları müşterinin kendisi tarafından ya da TURSEFF ortak bankalarından biri tarafından finanse edilebilir. Borç alan tarafların, mali olarak uygun olması, ortak bankanın kredi kriterlerine uyması ve ortak bankanın kredi değerlendirme usullerine uygun olarak onay alması gerekir.
- TURSEFF altında finanse edilen projeler belirli performans kriterlerini karşılamalıdır. Endüstriyel ve ticari işlemlerde enerji verimliliği özelliklerine ilişkin projeler, **%20'den fazla enerji tasarrufu** sağlamalıdır. İnşaat sektöründe enerji verimliliğine ilişkin projeler **%30'dan fazla tasarruf** sağlamalıdır.

TURSEFF YATIRIM KATEGORİLERİ

- Konut Sektöründe Enerji Verimliliği Yatırımları
- Küçük Ölçekli Ticari Enerji Verimliliği Yatırımları
- Küçük Ölçekli Yenilenebilir Enerji Yatırımları
- Ticari ve Endüstriyel Enerji Verimliliği ve Yenilenebilir Enerji Yatırımları
- İnşaat Sektöründe Enerji Verimliliği ve Yenilenebilir Enerji Yatırımları
- Uygun Enerji Verimliliği ve Yenilenebilir Enerji Teknoloji, Ekipman ve Materyal Üretici, Tedarikçi ve Tesisatçılar için Yatırım Kredileri

KATEGORİLER İÇİN MAKSİMUM KREDİ MİKTARI

- I. **5 milyon ABD doları**-Ticari enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji projeleri için
- II. **300,000 ABD doları**-Küçük ölçekli projeler için
- III. **75,000 ABD doları**-Konut sektöründeki projeler için
- IV. **1 milyon ABD doları**-Enerji verimliliği tedarikçileri için

- Bu miktarların üstündeki projeler için **EBRD'nin onayı** gerekmektedir.
- Krediler bir projenin %100 yatırım maliyetinin finansmanı için kullanılabilir.